

AKADEMSKI GLAS

INFORMATIVNO STROKOVNI LIST

Izhaja vsak teden. — Mesečna naročnina za akademike 5 Din, za vse druge 6 Din. Za inozemstvo 10 Din. Rokopisi se ne vračajo. Uprava in uredništvo: Ljubljana, Wolfova ulica 1-I. — Ček, račun: Ljubljana štev. 16.465.

ZAKAJ?

Ni še dolgo, odkar mi je sicer vsega spoštovanja vreden gospod tožil nad sedanjo akademsko mladino, češ, da nobenega problema ne zgrabimo dovolj resno. Zakaj smo se oddaljili od miselnosti bivših strank, ko je v njih vendar toliko dela, toliko žrtev, toliko idealizma? Zakaj se kar nič ne moremo ogreti za nacionalizem, ko je vendar čisto moderen pojav? Pojasnjeval sem mu, kakor sem vedel in znal, pa mi je ta zakaj še pozneje hodil po glavi. Zakaj smo taki?

Svetovna vojna je pomaknila ves gospodarski razvoj za 50 let naprej, a povsem enosmerno in ne celotno radialno. Od tod si gospodarski pretresi in krize. Bistveno pa se je spremenila tudi miselnost, ki so jo pač kot novo in svojo občutili najmočnejše ravno mlajše generacije. Že prva leta po vojni se je drugod pa tudi pri nas pojavila duhovno idealistična usmerjenost mladine. Zato so že takrat, precej pred l. 1929., pokale vezi naših organizacijskih zgradb, ako so torej že prvi početki naše duhovne preorientacije notranjega značaja, da to misliti, ali ni bila prejšnja linija vse premalo obrnjena navznotraj, pa vse preveč v zunanost, pa naj bo ta formalnost, strankarstvo, služba, čast ali karkoli.

Zakaj se današnja mladina ne ogreva na pr. za nekdanje politične stranke? Ne trdimo, da ni bilo ničesar dobrega, nič idealnega v njihovih programih. Silna pa je bila razlika med programi in dejanji. Metode in dejanja posameznih oseb — strankarjev, pa tudi strank kot celote so bila le prevečkrat taka, da jih moramo obsojati iz splošnega človečanskega čuvstva. Kupovanje študentov z malenkostnimi podporami po akad. domovih in menzah, trgovanje s prepričanji mladih ljudi pri podeljevanju služb, premestitve uradnikov, učiteljev in celo policijskega osebja, itd., to je silno podobno nekdanjemu rimskemu trgu za sužnje. Gorše je toliko, v kolikor so trgovali z notranjimi, zato vsakemu svetimi mišljenji in čuvstvi in ne samo z gmotnimi stvarimi. Pri vsej tej kupčiji s prepričanji so pa imeli še polna usta o morali in pravici. Za vstop

v vlado, torej za dva, tri ministrske sedeže so bili na prodaj vitalni interesi narodnega gospodarstva. In pri tem so pa stranke razdvajale med seboj kmete, delavce, obrtnike in sploh vse stanovne. Ustvarjale so strankarske spore v družinah in vaseh, slabile gospodarsko obrambeno fronto vseh delovnih slojev. Zakaj neki?

Nam se zdi neprimeroma bolj simpatična zamisel, naj vsi delavci skupaj kot enota in celota branijo svoje upravičene zahteve; naj kmetije kot enota in celota uveljavljajo svoje interese itd. Družba naj ne bo razčlenjena po volji kogarkoli, ampak povezana interesno in organično. Interesno — po bistvu naravnega

življenja skupnosti in odvisnosti naj brani in uveljavlja svoje zahteve in interese organično — nasprotujoči interesi naj se združujejo in povezujejo na postopnem višjem forumu pod vidikom koristi celote. Kakor ma vsak človeški ud svoje opravilo, a le vsi udje tvorijo harmonično celoto, tako ima v družbi vsak človek in vsak stan svojo koristno nalogo in le v polnem soglasju vseh stanov vidimo srečo naroda in države.

Čim bolj se danes približujemo tej zamisli ureditvi človeške družbe, tem manjši bo »zakaj«, čim bolj pa bodo prepričanja in duše mladih kupovali s čimerkoli, tem večji, realnejši in za »trgovce« usodnejši bo »zakaj«.

J. L.

UZF je potreben temeljnih reform

Univerzitetni zdravstveni fond, naslednik Akademске bolniške blagajne, ki so jo na naši univerzi ustanovili študentje sami, že zdavnaj več ne ustreza in tudi ne more ustrezati svojim socialnim nalogam. Letos nudi tako malenkostne ugodnosti, da je nezadovoljstvo med študenti res upravičeno in utemeljeno. Razen ordinacije pri stalnem zdravniku in eventuelno pri specialistu, ceneni zdravil ter prispevka 25 Din za očala ne nudi zdravstveni fond ničesar drugega. Stroškov za zdravljenje v bolnišnici ter na Golniku ne plačuje fond nič več. Podpore za zdravljenje in letovanje izdaja v najnujnejših primerih in letos do sedaj še nihče ni bil tako srečen, da bi jo dobil.

Mar resnično menite, da nam je radi tisočletnega suženjstva hlapčevstvo in servilnost prešlo v kri? Občutek manjvrednosti in družabne inferiornosti nam vceplja naš vzgojni sistem, zavest naše lastne vrednosti, nam jemlje prvi oblikovalec mladostne duše, ki ne razume svojega svečeniškega poslanstva in vzvišene naloge.

V Belgradu bodo zidali novo pravno fakulteto stala bo 12 milijonov

Beograjska »Štampa« poroča v eni zadnjih števil: Pravna fakulteta v Beogradu je bila do sedaj prava sirota. Število slušateljev raste iz leta v leto, sedaj jih je nad 3000. Prostori v stari zgradbi so postali nezadostni. Predavanja se vrše silno na tešnem. Juridčna knjižnica, ki je v zadnjem času silno obogatela, nima primernih prostorov, kaj šele reprezentativne bibliofeke. To je dalo povoda, da se je začelo razmišljati o zgraditvi posebne stavbe pravne fakultete. Kakor nam je dejal sedanji energični rektor g. dr. Aleksander Bellč, se bo v najkrajšem času začelo z gradnjo.

Palača bo stala na nekdanjem »trkalištu«

v bližini Univerzitetne knjižnice. Imela bo monumentalne dimenzije, velike predavalnice, seminarje, svojo biblioteko itd., in bo po proračunu stala

12 milijonov dinarjev. Sredstva za gradnjo so zagotovljena in načrti so že gotovi.

Dela se bodo vršila s pospešenim tempom. Istočasno bodo reorganizirali tudi študij. Bodoča fakulteta bo imela več oddelkov.

Poleg pravne fakultete bo beograjska univerza zgradila še v tem letu geološko-mineraloški zavod, otroško medicinsko kliniko in tehniški inštitut z laboratoriji.

1. Ob takih razmerah je zahteva po temeljiti reorganizaciji bolniškega fonda utemeljena. Prvo, kar se naj zgodi je to, da ostane ves denar, ki ga s težavo plačujemo vsak semester ob vpisu, pri nas in služi samo nam. Sedaj gre po zakonu o zdravstveni zaščiti učencev 50 odstotkov vsega denarja v Centralni zdravstveni fond v Beograd, kjer se steka v neki banki v mrtev kapital, iz katerega se bo baje nekoč zidal na jugu države počitniški dom. Kaj pomeni to, nam pove številka 54.000; toliko namreč znese letos polovica obveznih prispevkov, plačanih ob vpisu v obeh semestrih. Ves ta denar je za nas izgubljen.

2. Prispevki za zdravstveni fond ob vpisovanju naj se diferencirajo. Prispevki naj se določijo po davčni lestvici. Najrevnejši naj bodo oproščeni prispevka, kakor je to svoječasno že bilo, premožnejši pa naj plačajo več. S pametnim diferenciranjem prispevkov za zdravstveni fond bi se gotovo dosegla vsak semester višja vsota in bi fond tej primerno nudil lahko večje ugodnosti.

3. Študentje naj dobe večji vpliv na upravo fonda. Če pride do reprezentativne organizacije, naj pripade njej tudi uprava bolniškega fonda. Študentje sami najbolje razumemo svoje potrebe.

Le če se izpolnijo te tri točke, bo mogel Univerzitetni zdravstveni fond — naša edina socialna ustanova — vsaj delno služiti svojemu namenu, to je skrbeti za zdravstvene razmere slovenskih študentov.

Akadska Oblast Ferijalnega Saveza opozarja, da je s 15. aprilom zaključeno vpisovanje v F. S. po prvi tarifi (35.— Din + dobrotvor oz. ekvivalent). Kdor hoče pravočasno dobiti ferij. legitimacijo, naj odda fotografijo (eno) v nabiralnik na društveni deski v avli najkasneje do 1. maja.

Vsakdo mora brezpogojno na sliko in na ček. položnico napisati tudi fakulteto!

Ob občnem zboru DSJF

Slovenski študentje smo sedaj že dobro leto brez svoje reprezentančne organizacije, ki bi na znotraj skrbela za socialno-gospodarske zadeve svojih članov, na zunaj pa na čelu strnjene enotne fronte tolmačila, zastopala in se borila za naše skupne interese. Ob pomanjkanju te organizacije, ki ga živo občutimo vsi, bi morala strokovna društva, ki na posameznih fakultetah predstavljajo skupnost vseh slušateljev dotične stroke, posvečati mnogo večjo pozornost splošnim socialno-gospodarskim in kulturnim vprašanjem svojega članstva. Če bi bila naša strokovna društva na mestu, če bi bila v stanju otresti se partizanstva in nastopiti skupno, enotno, bi lahko vsaj delno izpolnila vrzel pomanjkanja reprezentančne organizacije. Toda zadnji meddruštveni sestanki nam kažejo nasprotno. Enotni nastop slovenske akademske mladine se je zmerom razbil, če ne že na samem sestanku, pa naknadno s preklici podpisov in podobno.

Kje so vzroki tega nezdravega simptoma? Če hočemo biti iskreni, si moramo priznati: Po naših strokovnih društvih se vodi politika, — ona politika, ki je zmerom veren odmev in odsev tiste politike, ki se vodi v našem javnem življenju, in do danes si še nismo upali na glas priznati, da nam je to v kvar in škodo. Čeprav se venomer napihujemo, da smo mladi in ker smo mladi, hočemo prelomiti s tradicijo, pomesti s starim in si po svoji najboljši pameti urediti življenje in bodočnost, se vendar naša dejanja kar nekako sama po sebi usmerijo v toli osovraženo tradicijo. Ali se res tudi na akademskih tleh ne da živeti brez političnega kanibalstva, se včasih pri sebi vprašamo, pa nam naša dejanja takoj demantirajo trdilni odgovor, ki smo si ga na tihem dali. In vse ostane pri starem.

Te dni se bo vršil občni zbor Društva slušateljev juridične fakultete, ki je naše najmočnejše strokovno društvo. Jesenski občni zbor tega društva nam je pokazal, da gornje besede drže. O kakšni enotnosti članstva ni bilo niti govora, saj se je kar mimogrede razbila na tri kose. In občni zbor je potekel v samih prerekanjih in kravalih. Morda nas je ta primer izučil in je morda upravičeno upanje, da bo bližnji občni zbor, če že ne manifestacija složnega enotnega nastopa vsega članstva, vsaj stopinja naprej k iztreženju.

V četrtek 12. t. m. ob 5. uri popoldne je v »Zavetišču visokošolk«, Napoleonov trg 4, pritličje, sestanek, ki je zelo važen za bodoči razvoj naše akcije. Pomenile se bomo o dosedanjih uspehih, pretresale razne možnosti, ki so nastale v teku zadnjega časa, ter končno veljavno sklepale o našem domu. Razgovarjale se bomo tudi o ustanovitvi Zveze visokošolk, ki naj bi bila reprezentančna organizacija slušateljic Aleksandrove univerze. Sestanek je velike važnosti za nas vse, zato pridite v obilnem številu!

Pripravljalni odbor za »Dom visokošolk«.

Tretji in četrti vogelni kamen

Tretji kamen za Univerzitetno knjižnico v znesku 10.000 Din je darovala Nabavljalna družba železničarjev v Ljubljani. Veseliti nas mora ta kamen, dar naših vrlih železničarjev, ko so s tem izpričali svojo kulturno zavest. Naj njih kamen poleg kamna študentov zdrami vest tudi onim, ki bi z enim samim mesečnim zaslužkom postavili lahko cel niz takih kamnov...

Tudi Društvo tiskarnarjev je s 1000 Din prispevalo svoj obolus k zgradbi knjižnice.

Četrti kamen zbirajo naši univerzitetni

Vprašanje hrvatskim tovarišem?

»Der Deutsche Student«, ki je mesečna revija nemškega narodno-socialističnega dijaštva, prinaša ponatis pisma, ki ga je baje poslala Zveza hrvatskih univerzitetnih društev nemškim tovarišem o priliki izstopa Nemčije iz Zveze narodov. V prevodu se poslano pismo glasi:

Ob priliki moške geste, ki jo je napravil Vaš veliki voditelj Adolf Hitler, s katero je rešil čast nemškega naroda s tem, da je prelomil s politiko brezkoristnega in poniževalnega kanibalstva in dvignil na ta način čast in ugled nemškega naroda, Vam, dragi kolegi, študentje hrvatske univerze čestitamo in Vas zagotavljamo, da je ta korak našel pri hrvatskem narodu sploh in posebej pri hrvatskem dijaku živahno odobravanje.

S kolegialnim pozdravom

Ilak Freismann, Fritz Miliović,

Zveza hrvatskih univerzitetnih društev.

Ker nam je znano načelno stališče hrvatskih tovarišev do nacionalno-socialistične in fašistične doktrine sploh, ne moremo verjeti

Dr. M. Plecháč — Jože Procházka:

Vprašanje YMKE

»Ut omnes unum sint«. (Geslo YMCA.)

Referent, ki hoče podati jedrnatno informacijo o tako veliki in mnogostranski organizaciji, kakor je YMCA, nima lahke naloge. Komaj se mu posreči povedati vse in dobro. Če pa zahteva prizanesljivost zase, mora biti toliko bolj prizanesljiv napram drugim, ako niso njegovih izvajanj takoj pravilno razumeli.

Težave informatorja so v tem, da je YMCA široko razpredena organizacija, ki je ravnotako doma v Ameriki, na Kitajskem, kakor v katerikoli evropski državi, ki deluje v najrazličnejšem verskem osredju, bodisi protestantskem, katoliškem, pravoslavnem ali nekriščanskem, v različnih družabnih slojih, med obrtniški, delavskimi, kmetskimi mladeniči in visokošolci in poleg tega še na različnih poljih telesne, duhovne in socialne kulture.

Iz teh dejstev se vidi, da ima tudi kritik YMCA težko nalogo, zlasti še, če hoče kritizirati organizacijo, ki je še v štadiju priprav.

Kaj je YMCA?

Če daje YMCA svojim članom svobodo za ustanovno delo, ne pomeni to, da ni v njej enotnosti. Povsod je to združenje mladih ljudi, ki smatrajo Jezusov Evangelij za vir duhovne in moralne sile in skušajo uvesti svoje življenje, življenje svojega naroda in eo ipso vsega človeštva v sklad z njegovimi načeli.

Povsod ima tudi te-le karakteristične znake:

a) **Interkonfesionalnost.** YMCA je laično združenje, ki ga vodijo laiki za laike. Njeni

v originalnost citiranega pisma. To zlasti še, ker ne poznamo »Zveze hrv. univerzitetnih društev«, vsaj kot reprezentativnega akademskega udruženja.

Dalje je znano popolnoma izolirano odklonilno stališče, ki ga je zavzelo nemško dijaštvo do Zveze narodov na desetem kongresu F. U. I. (Fédération Universitaire Internationale) v decembru preteklega leta v Parizu. Da bi Nemci tu vsaj nekoliko omilili izoliranost, so skušali svojo opozicijo nekako nasloniti na predloge francoske delegacije, ki se je pa le ogrevala za reorganizacijo ZN. Glede ZN je nemška delegacija prišla zlasti v ostra nasprotja z delegacijo Dijaške male antante.

Iz teh in še drugih motivov se čutimo upravičene in dolžne vprašati svoje hrvatske tovariše, ali jim je znano omenjeno pismo, ali so jim znani avtorji in s kakšno legitimacijo sta podpisana govorila v imenu hrvatskih študentov.

Hrvatsko akademsko mladino pa prosimo, naj ne smatra našega vprašanja kot vmešavanje v njihove interne zadeve, marveč raje kot znak našega prijateljstva in solidarnosti, ki naj se v bodočnosti le še afirmira v tesnejših medsebojnih odnosih.

člani morejo biti katoličani, pravoslavni, kakor tudi evangeliški in podobno. YMCA ne izvablja članov iz ene cerkve v drugo, ampak uči lojalnost do vseh cerkva, na katere naveduje delo.

b) **Nepolitičnost.** YMCA je strogo nepolitična organizacija. To seveda ne pomeni, da bi se izogibala aktualnim problemom dobe. Pomagati hoče svojim članom, posebno dijakom pri iskanju duhovne orientacije in jih uči, kako naj rešijo vsa javna vprašanja, bodisi narodnostna, mirovna, socialna, državna, mednarodna, etična, literarna in podobna, s stališča krščanstva.

c) **Naprednost.** YMCA ne propoveduje asketizma. Zdržuje pobožnost z naprednostjo in priznava vse potrebe modernega človeka. Poudarja pomen zdravja, čistoče, abstinence, športa, ki mu daje npravni temelj, podpira plemenito zabavo in družabno življenje.

č) **Svetovnost.** YMCA je svetovna organizacija, ki ima središče v Ženevi in filijalke na vseh kontinentih. Podpira mednarodno sodelovanje in predstavlja veliko silo, ki je usmerjena k mirnemu sožitju mednarodnega občestva. Zato YMCA seveda ne more postati lokalna ali strankarska organizacija. Toda svoje člane vodi k lojalnosti do države in naroda, v katerem deluje.

Akademska YMCA, za katero se v prvi vrsti gre, je avtonomna sekcija YMCE, namenjena in prirojena potrebam in nivoju akademikov in akademičark. Večina dijaških oddelkov sodeluje z WSCF (World's Student Christian Federation), ki je največja dijaška organizacija na svetu.

Program YMCE v Ljubljani.

Poskusi ustanoviti YMCO na ljubljanski univerzi so se vršili že leta 1922. Za gibanje sta se zanimala zlasti univ. profesor dr. Kelemina in dr. Ozvald. Po desetih letih so se spremenile razmere tako, da zavisi danes njena ustanovitev le od stvari formalnega značaja in je torej čas očrtati njen začasni program: Namerava preskrbeti prostor, kjer bi imela čitalnico in knjižnico, šah in druge igre. Priredila bi diskusne in študijske krož-

profesorji in bo kmalu zbran. Pozdravljamo plemenito gesto naših učiteljev!

Zdi se, da je misel o nujni potrebi Univerzitetne knjižnice že prešla vsakemu poštemu slovenskemu človeku v meso in kri. Ne samo inteligenca, tudi druge plasti slovenskega ljudstva se pridružujejo akademski akciji in upajmo, da je blizu čas, ko se bo strnil ves narod in enodušno zahteval za svoje knjige shrambo, ki bo dostojna njegove kulture. Te zahteve ne bo več mogoče potlačiti z obljubami in zavlačevanjem.

ke in predavanja o versko-nravnih, kulturnih in socialnih vprašanjih. Te diskusije in krožki hočejo biti praktičnega značaja in njih glavni namen bo vedno, dobiti odgovor na vprašanje: »Kaj moremo mi dijaki oz. A. Y. v tej stvari po preudarku izvršiti?« Dobljeni odgovori bodo direktiva za delo med dijaki in ljudstvom. Četudi ne bo mogoče izvršiti vedno mnogo, vendar bo drobno delo še vseeno boljše kot same besede. YMCA si hoče dalje zagotoviti tudi igrišče, kjer bi mogla gojiti igre in sport. Telesna vzgoja je namreč za YMCO načelnega pomena. Srednjeevropske univerze in njih dijaške organizacije so v tej točki popolnoma pod vplivom onega razumevanja vzgoje, ki je vladalo v predhitlerjevski Nemčiji. So enostransko intelektualistične. Tu nam morejo služiti za vzor anglosaške univerze s svojo harmonično vzgojo.

Potreba mednarodnega sodelovanja bo zahtevala, da se bodo vršili za člane od časa do časa tudi jezikovni tečaji (n. pr. angleščina, češčina itd.). Akademski YMCA hoče gojiti stike z analognimi organizacijami zlasti v Zagrebu in Beogradu, toda tudi v drugih državah, zlasti v ČSR, Bolgariji in drugih sosednjih državah ne izvzemši niti Anglijo, Francijo, Švico in Ameriko. Vabila bo iz teh krajev govornike, pred vsem univ. profesorje in pošiljala k njim svoje. Stiki z mladino se bodo vršili ali na jugoslovanskih konferencah, kamor bodo prišli dijaki in profesorji vseh tukajšnjih univerz in zastopniki tujine, ali s pošiljanjem delegatov k inozemskim konferencah. Hoče ravno tako posejati tabor YMCE v Mlinih pri Dubrovniku. Prizadevala si bo tudi zamenjavati akademike z Ymkami v drugih državah z namenom, naučiti se jezikov.

Organizacija bo dalje skrbela zato, da bi se konferenca in ev. tabor vršil tudi v Sloveniji.

Torej stremenje za dosego polnega človeštva, stiki z akademiki cele Jugoslavije na skupni duhovni bazi, sodelovanje z mladino raznih zemelj in cerkev na uresničenje praktičnih nalog krščanstva, katerih glavna bi bila ohranitev miru in pro domo izhod iz antiteze klerikalizma-progresivnosti. To so nekatera gesla novo vznikajoče organizacije Akademski YMCE.

IZPRED UNIVERZITETNEGA SODIŠČA

V ponedeljek 26. marca se je vršila pred univerzitetnim disciplinskim sodiščem razprava proti Tomšiču Tonetu, slušatelju pravne fakultete.

Obtoženi Tomšič je marca 1932 izročil nekemu delavcu časopis protidržavne vsebine in bil pred sodiščem za zaščito države v Beogradu obsojen na 1 leto in pol robije in pet let izgube državljanjskih pravic. Kazen je prestal v Sremski Mitrovici. Rektorat univerze ga je zaradi gornjega delikta izročil univerzitetnemu sodišču. Po dvehurnem zaslišanju se je sodišče, ki so ga tvorili gg. prof. dr. Janko Polec, dr. Jakob Kelemina in ing. Hrovat ter kot poslovođa sekretar juridične fakultete g. Karlo Sketelj, postavilo na stališče, da je obtoženi s tem zagrešil grobo akademika nevredno dejanje, in ga obsodilo na izključitev z ljubljanske univerze za vedno.

Kino Kodeljevo (Mladinski dom). Tel. 31-62.

V soboto 7. t. m. ob 8.: letalski film: **Ozračje se lomi in Cesarjev valček** (Martha Eggerth);

v nedeljo 8. t. m. ob 3.: **Ozračje se lomi**; ob 5. in 7.: **Cesarjev valček** (Martha Eggerth); ob 9.: **Ozračje se lomi in Cesarjev valček**.

v ponedeljek 9. t. m. ob 8.: **Ozračje se lomi in Cesarjev valček**.

v torek 10. t. m. in sredo 11. t. m. ob 8.: vojni film **Zemlja v plamenu** (Big parade).

V petek 13. t. m. ob 8. premiera prve češke operete: **Svatba pri Sv. Antonu**.

Iz akademskega življenja po svetu

FEDERATION UNIVERSITAIRE INTERNATIONALE IN ZVEZA NARODOV

Fédération Universitaire Internationale je slavila v dneh 28.—30. dec. desetletnico svojega življenja. Ob tej priliki je obiskalo Paris dvajset akademskih delegacij. Nekaterih delegacij so se zlasti trudile, da bi popolnoma oprostile FUI upliva Zveze narodov v Ženevi.

Delegacije so obravnavale zanimiva vprašanja o pomenu malih držav v Evropi in balkanskem vprašanju, pri čemer so se zlasti Nemci precej dolgočasili. V ospredju je bilo zlasti vprašanje Zveze narodov, do katere je nemška delegacija zavzela odklonilno stališče, češ, da je to le »društvo zmagovalcev«. Čehoslovaki, Poljaki, Holanci in Švicarji so se izrazili za DN, med tem ko so se francoski akademiki ogrevali za njegovo reorganizacijo.

Nemška delegacija je napela vse sile, da obdrži glavno tajništvo v organizaciji. Studentska mala antanta ji ga je odrekala namreč z motivacijo, da je Nemčija z izstopom iz DN avtomatično izgubila tudi mesto v glavnem tajništvu FUI. To je bil tudi vzrok, da so se Nemci zelo trudili pretrgati vse vezi med FUI in DN.

Kongres v Parizu je tudi sklenil, danaj prihodnji kongres v Kopenhagenu nadene organizaciji novo ime. O priliki pariškega kongresa je zapisal »Der Deutsche Student«: »Kot vsi letošnji študentski kongresi je tudi ta dokazal potrebo neposrednega razpravljanja akademske mladine o velikih evropskih vprašanjih, ker le tako je mogoče pripravljati pot pravemu medsebojnemu razumevanju študentov.«

In kaj naj porečemo mi k temu? Mea culpa! Preveč imamo posla s seboj, preveč smo malenkostni, saj ne vidimo iz ozkega našega kroga, v katerem živimo svoje jalovo življenje.

NAŠI AKADEMIKI V INOZEMSTVU

Največ jugoslovanskih studentov, ki odhajajo v inozemstvo, studira v Parizu (246). Na drugem mestu je Nemčija (178) in nato Avstrija (153).

EVROPSKI ŠTUDENT IN ŽIDOVSKO VPRAŠANJE

Te dni izide v Nemčiji vladna naredba, ki naj omeji dotok na univerze in njim slične visoke šole. Dejansko je to prikrit maneuver proti židovstvu, ki je dosedaj precej izpodrivalo domačine v inteligenčnih poklicih. To končno tudi ne zanikajo, zakaj uradno že potrjujejo uspehe vladnega stremjenja zreducirati inteligenčni naraščaj na račun židovske mladine. Nemčija je židovsko vprašanje rešila radikalno.

Tudi Romunija že pozna židovsko vprašanje. Organizacije nacionalnega studentstva (iz katerih vrst je izšel tudi morilec ministrskega predsednika Duce) se bore sistematično proti prostozidarstvu in židovstvu.

Bolj pereč je problem v Poljski, kjer je vsak deseti državljani židovskega rodu. Ne-proporcionalen pritisk židovstva je bilo zlasti čutiti v štadiju, ki omogoča svobodne poklice t. j. medicini, tehniki in pravu. Vlada je uredila to vprašanje z uvedbo numeri clausi. S tem se čuti židovstvo dejansko prizadeto, zakaj samo deset procentov izobraženstva židovstvu nikakor ne zadostuje. Tako je razlagati pojav, da sili židovska mladina iz Poljske v inozemstvo, na tuja vseučilišča. Nacionalnega poljskega studenta in profesorja označuje odločen antisemitizem.

Madžarska je tudi uvedla numerus clausus za židovske dijake na univerzah in sicer

kmalu po svetovni vojni. Vendar pa se tozadevni zakon ni izvajal, radi česar so nastajali protizidovski pokreti v »krščanskih« akademskih vrstah. Uradno študira 6.5 odstotkov židov, vendar zatrjujejo, da znaša dejanski procent 9.5 odstotkov. Značilno je, da so madžarski studentje v nekaterih seminarjih odločili židom posebne delovne prostore, ki jih imenujejo »Ghettos«. — Od treh političnih frakcij je zlasti ena antisemitsko orientirana.

DR. FRICK GOVORI

»Studentstvo naj one, ki žive samo studiju in znanstveni stroki, iztrga tesnim predavalnicam, stroki in korporaciji in naj ga vedno znova vrača celoti visokošolstva in naroda. Vedno znova naj ga iz abstraktnega duševnega sveta pojmov in znanstvenega opazovanja vede v realnost naroda, da bo spoznal smisel študija in bodočega poklica. Vedno znova naj mu kaže, da akademstvo ni v sebi zaključeno, svet zase in da se more za bodoče delo v narodu le tako usposobiti, da so doživlja vso širino in globino narodovega življenja...«

(Iz govora nemškega notranjega ministra dr. Fricka.)

DIJAŠTVO IN PODONAVSKI PROBLEM

Julija meseca letos se bo vršila druga mednarodna študentska konferenca v Budimpešti. Reševati hoče podonavski problem. Vedno bolj prodira prepričanje, da za tako visoke probleme le ni treba sivih in plešastih glav in da bo mladost morda le nekoliko poživila in pospešila današnji zastoj. V tem si pri nas še nismo menda vsi na jasnem.

Beleške

Mariborski marksistični mesečnik »Svoboda« se je v zadnji številki obregnil ob naš list zaradi članka Židovstvo v luči števil. Porabil je to priliko in nas ožigosal kot Hitlerjeve trabante in je malo manjkalo, da nam ni naprtil celo, da smo zaradi tega članka prejeli iz Berlina kraljevsko podporo. Gospodje sodrugi okrog mariborske »Svobode« najbrž ne vedo, da dopuščamo v našem listu svobodno debato o vseh problemih, torej tudi o židovstvu; in če smo v eni številki prej pod naslovom Naši medicinci, njih poljski tovariši in še kaj priobčili članek, ki je pisan s stališča, ki je za žide ugodno, ne vemo, čemu ne bi nekaj številkas kasneje priobčili članek, ki pogleda židovstvo z druge strani. Glede zgrešenega napada g. sodruga X. na uredništvo, pa povemo, da smo jih že vajeni; saj so nam in nam še očitajo, da straši mnogokrat po našem listu tudi Stalinova senca, in se uredništvo resno boji, kdaj si bosta s Hitlerjem skočila v lase za premoč v »Akademskem Glasu«...

Laž ne ubija s kolom, ali plazi se po žilah, kakor strup, počasi in oprezno, ne opazi se, kako deluje (Cankar).

Zvočni kino Sokolski dom, Ljubljana-Šiška
(za mitnico. Tel. 33-87.)

Sobota 1/27., 1/29.: Hladna devica.
Nedelja 3., 5., 7., 9.: Hladna devica.
Ponedeljek 1/27., 1/29.: Hladna devica.
Torek in sredo 1/27., 1/29.: Predor.
Četrtek in petek 1/27., 1/29.: Kralj džungle.
Sobota 1/27., 1/29.: Pripovedke gdč. Hoffmann (Anny Ondra).
Nedelja 3., 5., 7., 9.: Pripovedke gdč. Hoffmann (Anny Ondra).
Ponedeljek 1/27., 1/29.: Pripovedke gdč. Hoffmann (Anny Ondra).

K. T.

Slovanska filologija na graški univerzi

Študij slovanske filologije naj bo poleg temeljitega znanja slovanskih jezikov, od katerih pridejo v poštev le slovenščina, srbohrvaščina in češčina (slovaščina), uvod v slovanski kulturni svet, v jezike, v slovstvo, v narodopisje in zgodovino. — Predava se:

1. Uvod v študij slavistike, 2. Staroslovanska gramatika oziroma primerjalna slovanska gramatika, 3. Gramatika in učenje važnejših slovanskih jezikov: staroslovanski cerkveni jezik, bolgarščina, slovenščina, srbohrvaščina, češčina, poljščina in ruščina. 4. Slovstvena zgodovina posameznih slovanskih narodov s posebnim ozirom na posamezne duhovne pojave (reformacija, romantika, realizem). 5. Izbrana poglavja o slovanskem narodopisju. 6. Pregled kulturnega razvoja Slovanov s posebnim ozirom na vpliv nemške kulture.

To je kratek oglas dekanata filozofske fakultete v Gradcu, iz katerega je razvidno, da na graški univerzi še vedno obstoja stolica za slovansko filologijo, ki je bila pred razpadom monarhije zelo znana, saj so tu delovali znani naši možje.

V letnem semestru 1932/33 se je predavalo tedensko 14 ur (prof. dr. J. Schmid in prof. dr. Mack), in sicer v glavnem slovenščina: Slovenščina z gramatiko in slovstveno zgodovino 9 ur, O Ivanu Cankarju ter njegovem Hlapcu Jerneju 1 ura, O družabnih razmerah pri Slovanih 2 uri, Vaje v slovenskih tekstih 2 uri.

V zimskem semestru 1933/34 se je predavalo 12 ur in sicer v glavnem o ruščini, o Tolstem in Dostojevskem, poleg tega 1 ura raziskavanj brižinskih spomenikov ter 2 uri slovenskih narodnih pesmi. (Štrekličeva izdaja Slovenske Matice.)

Vse naročnike zamudnike opozarjamo, da takoj plačajo zaostalo naročnino!

A. Narobé:

Materializem in znanost II

(Konec.)

Da naštejem nekaj avtorjev teh raziskavanj, ki so gotovo g. P. neznani: jugoslovanski biolog univ. prof. Zarnik, iz monakovske šole že preje imenovani Bach in Oparin, Schäfer, Schmidt-Jena in pa Verworm-Lehman). Evo še tozadavnega predavanja iz ljubljanske stolice za biologijo (13. novembra 1933. stenografirano): »Večina biologov je mnenja, da je življenje samo od sebe nastalo in odklanja teorije o čudežu ali pa o panspermiji, t. j. da so trosi življenja prišli od drugih zvezd k nam... Pretirano bi bilo zahtevati, da bi sami videli življenje danes nastajati, ko so pogoji povsem drugi. Ali pa, da bi celo sami življenje umetno napravili. Prepričan sem, tudi če življenje samo nastaja še danes, da ga ne bomo videli, ker so ti pojavi težko dostopni opazovanju. Primitivno življenje zahteva prav majhne potomce... Mi nočemo s čudežem začeti eksaktne znanosti. Tudi vse rastline izdelujejo iz »mrtve« narave »živo«... Da lahko raziskujemo življenjske pojave v celici, jo je treba fiksirati. Da se pri fiksiranju seveda življenjski pojav

Notice

Novoizšlo knjigo prof. Lapajne-ja »Razvoj in sedanje stanje našega državlanskega prava«, 1934, dobe gg. slušatelj(ce) po znižani ceni 27 Din pri g. Habetu.

Akademski pevski zbor je izdal letos na finem brezlesnem papirju edicijo belokranjskih kmečkih pesmi »Belokrajinske« v priredbi prof. Matije Tomca. Edicija, ki obsega 41 strani, vsebuje sledeče pesmi: Napojnico, Koledo (za Svečnico), Tepežnico, Svatske pesmi, Kresne, Belokrajinsko kolo (metliško), Zelenega Jurija. Od hajduka Velje, Koledo (na Ivanje). Zbirka se dobi po vseh ljubljanskih knjigarnah za ceno 30 Din, ali pa pri zboru na univerzi.

Razen tega ima Akademski pevski zbor v zalogi še nekaj »15 slovenskih ljudskih pe-

Ure, zlatnino in srebrnino. IVAN PAKIŽ, Ljubljana, Pred škofijo 15.

Slaščičarna in kavarna

„Petriček“

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA CESTA 6
nudi cenj. gostom izbrane torte in pecivo, vsake vrste bonbonov ter tople in mrzle pijače po konkurenčnih cenah.

Fr. P. Zajec

izprašan optik in urar.

LJUBLJANA, Stari trg št. 9.

Očala, ščipalci, mikroskopi, toplomeri, barometri, risalna orodja, foto-aparati. — Ure, zlatnina in srebrnina.

spremeni, ni dvoma. Toda iz fiksiranih produktov pa lahko sklepamo na njih stanje pred reakcijo, če poznamo od drugod te produkte kakšni so pred in po reakciji fiksiranja. Razna barvila, kisline in baze, mikrooperacijske metode, obsevanje in tisoč drugih potov predstavlja vprašanja na naravo. Skepsa ni na mestu! Mi vidimo prav različno voljo in napore moderne znanosti, da z vsemi sredstvi problem prvega življenja tako razloži, da ne bo nobene neznane vrzeli. In vrzeli že niso več velike! Moje nemerodajno mnenje je pa, da vsakdo, ki trezno misli, stoji na strani materializma, ker on skuša pojave narave razložiti le z naravnimi silami samimi in ne jemlje skrivnostnih sil na pomoč. Materialist ima sile v naravi vzročno utemeljene, jih pozna. Idealist pa kratkomalo trdi, življenje je »akt utelešenja duha«, je onkraj mej spoznanja obstoječa »esencija«, je nadnaravna »vis vitalis«, da biva nekje še »tretji princip« in drugega takega več. Mislim, da je vse to le poimenovanje neznanke z novimi imeni, ki nič ne razlože; da so vse te mistične in metafizične izjave le refugium ad ignorantiam in pa deus ex machina. Sam sicer g. P. ugotavlja, da narava išče najkrajših poti in najpreprostejših rešitev, on pa razlaga te na-

smi« v priredbi g. Franceta Marolta. Zbirka obsega 15 pesmi: Vigred približa se (Koroški motiv), Pojdem v rute (Koroški motiv), Kukovca (Gorenjski motiv), Flosarska (Štajerski motiv), Kangalilejska ohcet (Dolenjski motiv), Barčica (Primorski motiv), Pisemce (Goriški motiv), Zagorski zvonovi (Gorenjski motiv), V kloster bi šla (Gorenjski motiv), Smrt na duri potrkla (Gorenjski motiv), Kaj b' jaz tebi dau (Goriški motiv), Jaz mam pa konjča (Koroški motiv), Sovdaški boben (Gorenjski motiv), Ljubi konja jaše (Prekmurski motiv), Škrjančki (Gorenjski motiv). Zbirka se dobi v vseh ljubljanskih knjigarnah za ceno 20 Din, lahko se pa naroči tudi pri izdajatelju. Pri večjem odvzemu 25 odstotkov popusta.

Kdor si ne odgovori na vsa vprašanja vestno, pošteno, ta ni dovršen človek (Šenoa).

Priporočamo

Aleksander Bilimović

UVOD V EKONOMSKO VEDO

200 strani v 8°, broš. 60° — luksuzno vez. 80° —

Milko Kos

ZGODOVINA SLOVENCEV OD NASELITVE DO REFORMACIJE

256 strani v 8°, luksuzno vez. 98° — 132 listov slik, 7 histor. kart.

R. Ložar — A. Vodnik

SLOVENSKA SODOBNA LIRIKA

Uvod 111 strani, pesmi 242 strani, 40 slik, luksuzno vez. 95° —

**Naročite se na naše knjižne zbirke:
KOSMOS — ZBIRKA DOMAČIH
PISATELJEV.**

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA LJUBLJANA

ravne pojave po principu: »Zakaj pa enostavno, če gre tudi komplicirano«.

G. P., ki je že prodril v tajnostno snovanje makro in mikrokozma, se upira Andersov stavek, da je »narava stopnjevito zgrajena in da ima vsaka stopnja nove zakonitosti«. G. P. trdi, da to ni res, in da je narava enotna (torej ne stopnjevita), podvržena enotni zakonitosti brez izjeme. Kaj se to pravi, naj si premisli vsakdo iz vzgleda: zakonitost po dedovanju velja enotno za celo naravo, za atome in za molekule tudi. Ali pa zakonitost gospodarske krize (če je človeštvo del narave) velja tudi enotno za ptice selivke! G. P. gotovo ni opazil, da imamo v molekulah enostavnejše organizirano materijo in s tem zvezane enostavnejše zakonitosti, kot pa v organizmih, ali celo v človeku. On ni opazil, da zakonitosti fizike veljajo za celi svet, zakonitosti biologije pa le za biološki svet, ne pa za fizikalni svet. Torej drugič malo več previdnosti!

O onem življenju iz materijelnega in nefizičnega principa, ki ga omenja gospod P., pa kot naravoslovec nič ne vem drugega, kot da brez njega prav dobro izhajam. Andersu bi pa priporočal, če piše kake članke, da jih razloži bolj na dolgo in široko, da ne bo nesporazumljenja!